

การใช้กิจกรรมทักษะสมอง (Executive Functions : EF) เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบ นิวนอร์มัล (New Normal) : กรณีโรคอุบัติใหม่เชื้อไวรัสโควิด-19

วันที่รับบทความ	03/05/2566
วันที่แก้ไขบทความ	02/07/2566
วันที่ตอบรับบทความ	03/07/2566

โชติรส สุทธิประเสริฐ¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย และศึกษาผลของการใช้กิจกรรมทักษะสมองทั้งหมด 3 ด้านได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและด้านการตระหนักรู้ในตนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยเป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปีกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดสวนส้ม (สุขประชานุกูล) จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้องเรียน นำมาจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 19 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 17 คน รวมทั้งหมด 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที พบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมสำหรับนำไปส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยได้ 2) หลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตโดยรวมของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ก่อนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของกลุ่มทดลองทั้ง 3 ด้านต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และหลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของกลุ่มทดลองทั้ง 3 ด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : นิวนอร์มัล โควิด-19 ทักษะสมอง ทักษะชีวิต เด็กปฐมวัย

¹ อาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
อีเมล : Chotirot.s@dru.ac.th

The Effects of Using Executive Function Activities to Enhance Life Skills in New Normal Situations for Early Childhood: A Case Study of the Pandemic of Corona Virus

Received 03/05/2023

Revised 02/07/2023

Accepted 03/07/2023

Chotirot Sutthiprasert ¹

Abstract

This research paper focused on devising and testing a program of brain-skill activities aimed at improving life skills of children in early childhood. The study assessed the impact of these activities across three primary domains: decision-making, establishing interpersonal relationships, and self-awareness. The participants comprised 5-6 year-old kindergarten students, both boys and girls, from two classrooms at Wat Suan Som School (Sukprachanukul), Samutprakarn Province. A total of 36 participants were split into an experimental group of 19 and a control group of 17. The study involved a comprehensive brain-skill activity plan intended to boost life skills in early childhood, a manual outlining the use of this plan, and an observational form to track life skills behavior of the young participants. Statistical analysis using mean, standard deviation, and t-tests revealed that: 1) the brain-skill activity plan was suitable and effective in promoting life skills among early childhood children, 2) After implementing the brain-skill activities, there was a significant improvement in the overall life skills behavior scores in the experimental group compared to the control group, at the 0.05 level of significance, 3) Prior to the implementation of the brain-skill activities, the mean scores of the life-skill behaviors in the experimental group across all three domains were already significantly lower than those of the control group at the 0.05 level. This significant difference persisted in post-implementation, with the experimental group showing higher mean scores across all three domains at the 0.05 level.

Keywords: new normal, COVID-19, executive functions, life skills, early childhood

¹ Instructor, Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: Chotirot.s@dru.ac.th

บทนำ

สถานการณ์การระบาดของโรค COVID -19 ได้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิตปกติของผู้คนในโลกใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมดังที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า สถานการณ์แบบนิวนอร์มัล (New Normal) ซึ่งราชบัณฑิตยสภา มีมติให้บัญญัติคำว่า new normal ว่า นิวนอร์มัล ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติ และเคยคาดหวังล่วงหน้า ได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ได้แก่ วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติและการจัดการ เป็นต้น การใช้ชีวิตแบบใหม่ได้เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงจากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID -19 ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะอ้างรักษาวินัยดั้งเดิม (ไทยรัฐออนไลน์, 2563) เช่น การอยู่รวมในสังคมที่ต้องสวมหน้ากากอนามัย การล้างมืออย่างสม่ำเสมอและหลังการเข้าสังคม การรักษาระยะห่างทางสังคม การเรียนและทำงานในรูปแบบออนไลน์ การติดต่อสื่อสารแบบออนไลน์ และการหลีกเลี่ยงสถานที่แออัด เป็นต้น สถานการณ์แบบนิวนอร์มัลจึงเป็นรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ที่มนุษย์ต้องเรียนรู้วิธีการปรับตัวและการหาวิถีชีวิตใหม่เพื่อให้อยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมนั้น ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป ก็จะเกิดเป็นความคุ้นชินและจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม (สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน องค์การมหาชน, 2564, น.4) สถานการณ์แบบนิวนอร์มัลที่ต้องอาศัยทั้งการดำรงชีวิตและการเอาตัวรอดเพื่อให้ชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่นและปกติสุขจึงทำให้ทุกคนต่างมีความพยายามที่จะแสวงหาและพัฒนาทักษะในตนเองเพื่อการมีชีวิตอยู่วิถีชีวิตใหม่ดังเช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะแก้ปัญหาซับซ้อน ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการบริหารจัดการคน ทักษะด้านการสื่อสาร ตลอดจนถึงทักษะชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งที่สามารถเริ่มพัฒนาได้ตั้งแต่เด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยของการเริ่มต้นเรียนรู้ และการปลูกฝังสิ่งดีงาม ดังนั้น การปลูกฝังทักษะชีวิตจึงควรจะเริ่มปลูกฝังในวัยนี้ (วรรณานันดาเขียน, กุลภัสสรณ์ ตั้งศิริวัฒนากุล และสุกัลยา สุเมธ, 2560, น.35)

การเสริมสร้างการทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์แบบนิวนอร์มัลได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความสอดคล้องหลักของสิทธิเด็กที่กำหนดว่า เด็กจำเป็นต้องได้รับสิทธิการมีชีวิตอยู่รอดและสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, น.11) พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูต้องก้าวเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กและการฝึกทักษะชีวิตที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตและปรับตัวสู่สถานการณ์แบบนิวนอร์มัลได้อย่างยืดหยุ่นและคล่องแคล่ว

ทักษะสมองตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Executive Functions” หรือเรียกย่อว่า EF เป็นทักษะชีวิตด้านหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับ

การทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยในการควบคุมอารมณ์ความคิด การกระทำเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย (นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล, 2559, น.14) จากสภาวะทางสังคมภายหลังการระบาดของโรคโควิด-19 การดำรงชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวนอร์มัล มีความจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังให้มีทักษะสมองอันเป็นคุณลักษณะของการคิดเป็นทำเป็นเรียนรู้เป็นแก้ปัญหาเป็นอยู่ร่วมกันกับคนอื่นเป็น และหาความสุขเป็นทำให้เด็กดูแลตนเองได้ เอาตัวรอดจากสถานการณ์ยาก ๆ ได้ และมองไปข้างหน้าอย่างมีเป้าหมาย วางแผน จัดการ จัดจ้อ อดทนได้ รอคอยเป็น ปรับเปลี่ยนความคิดอย่างยืดหยุ่นได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปและยังช่วยในการจัดการอารมณ์ จัดระบบความคิดให้ไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ช่วยทำให้เด็กมีความคิดรอบคอบและไตร่ตรองมากขึ้น ยับยั้งอารมณ์ดีขึ้น มีความคิดที่ยืดหยุ่นมากขึ้น สามารถจัดการงานหลายอย่างในเวลาเดียวกันสลับไปมาได้ ช่วยให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ในที่สุด (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561, น.23) ทักษะสมองที่ดีย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่หากเด็กมีความบกพร่องของทักษะ EF ก็จะมาซึ่งปัญหาพฤติกรรมและปัญหาสังคมตามมาเมื่อโตขึ้น (นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล และคณะ, 2560, น.62) ทักษะสมองจึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวนอร์มัลซึ่งเด็กจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการคิด และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพเพื่อการดำรงชีวิตและปรับตัวอยู่รอดในสถานการณ์แบบนิวนอร์มัลได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาปัญหาทักษะสมองของเด็กปฐมวัย พบว่าการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการและการทำงานของสมอง (กันตวรรณ มีสมสาร และกัญญา ศิลปกิจยาน, 2561, น.172) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการสำรวจทักษะสมองของเด็กไทยวัย 2-6 ปีมีคะแนนพัฒนาการด้านทักษะสมองโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อยไปจนถึงล่าช้ามากมีประมาณเกือบ 30% ของเด็กในแต่ละช่วงอายุ ส่วนเด็กวัย 2 - 6 ปี ที่เริ่มมีปัญหาวินัยพฤติกรรมด้านทักษะสมองมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อย จนถึงมีปัญหาอย่างชัดเจนมีมากกว่า 30% ของเด็กในช่วงอายุเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเด็กอายุ 3 - 11 ปี พบว่า เด็กมีทักษะด้านการควบคุมตนเองต่ำ เช่น หุนหันพลันแล่น ไม่มีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใด และขาดความเอาใจใส่ เมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ใน 30 ปีข้างหน้าจะมีแนวโน้มสุขภาพด้อยกว่า ทำงานที่มีรายได้ต่ำกว่าและมีอัตราการก่ออาชญากรรมสูงกว่าเด็กที่ไม่มีปัญหาด้านการควบคุมตนเอง (Diamond & Lee, 2011, p.5) จากปัญหาดังกล่าวได้มีการดำเนินโครงการสนับสนุนการเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยเช่นการอบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมด้านทักษะชีวิตของการพัฒนาเด็กปฐมวัย (EF) ให้แก่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก และการจัดซื้อหนังสือสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ชุดทักษะชีวิตสำหรับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยผ่านการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้ การใช้นิทาน การอบรมผู้สอน และการใช้ชุดแบบฝึก ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถเข้าถึงแนวทางการพัฒนา

ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยที่แท้จริงอันอาจทำให้เด็กขาดทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการอยู่ในสถานการณ์แบบนิวอร์มัลอย่างเข้มแข็ง

คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีพันธกิจในการทำหน้าที่ยุติพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของวิทยาการและความต้องการของสังคม การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และการบริการทางวิชาการนับเป็นภารกิจด้านหนึ่งของอาจารย์ ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลเด็กปฐมวัยภายหลังการระบาดของโรคอุบัติใหม่เชื้อไวรัส โควิด-19 จากปัญหาทักษะสมองของเด็กปฐมวัยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงสถานะของการขาดทักษะ การใช้ชีวิตที่เด็กไม่สามารถดำรงชีวิตและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ หากปล่อยให้ปัญหานี้เกิดขึ้นต่อไปย่อมส่งผลกระทบและสร้างปัญหาทางพฤติกรรมที่อาจจะเบี่ยงเบนจากปกติในระยะยาวให้แก่เด็กปฐมวัย และอาจส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคมตามมา จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะสมองของเด็กปฐมวัยมาต่อยอดสร้างเป็นกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การใช้กิจกรรมทักษะสมอง (Executive Functions : EF) เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวอร์มัล (New Normal) : กรณีโรคอุบัติใหม่เชื้อไวรัสโควิด-19 ผลงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาเยาวชนของประเทศให้ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิตในสถานการณ์แบบนิวอร์มัลที่ยั่งยืน และยังเป็น การลดปัญหาทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งยังสามารถนำไปขยายผลการวิจัยให้แก่สถานศึกษาปฐมวัยในสังกัดอื่น และองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย
 2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย
- ประกอบด้วย

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดกิจกรรมทักษะสมอง

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน แบ่งเป็นด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนกับหลังการจัดกิจกรรมทักษะสมอง

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านแบ่งเป็นด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิธีดำเนินการวิจัย

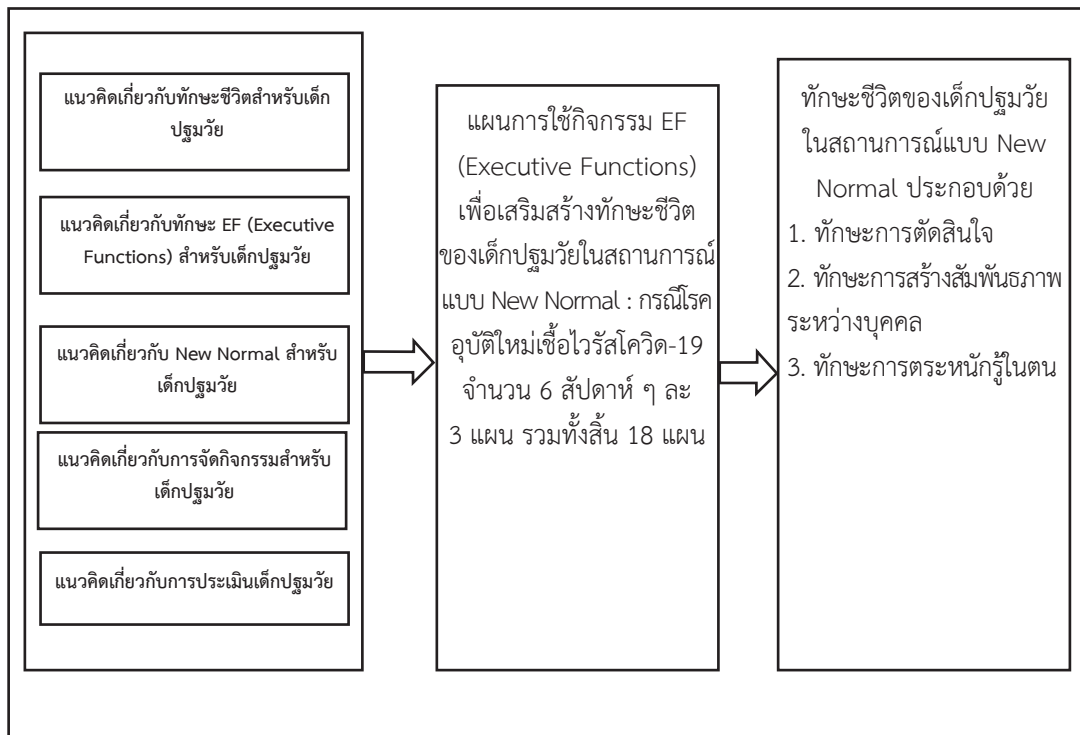
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดสวนส้ม (สุขประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตำบลสำโรงใต้ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้อง นำมาจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลองชั้นอนุบาล 3/1 จำนวน 19 คน และกลุ่มควบคุมชั้นอนุบาล 3/2 จำนวน 17 คน รวมทั้งหมด 36 คน

ตัวแปรต้น คือ วิธีการจัดกิจกรรมทักษะสมอง

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมทักษะชีวิต

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยการใช้กิจกรรมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวนอร์มัล (New Normal): กรณีโรคอุบัติใหม่เชื้อไวรัสโควิด-19

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวนอร์มัลจำนวนทั้งหมด 18 แผน
2. คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวนอร์มัล
3. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย โดยแบบประเมินมีลักษณะการกำหนดสถานการณ์ในลักษณะของการทำกิจกรรมทักษะสมอง แบบงานกลุ่ม เป็นการสังเกตรายบุคคลในการทำกิจกรรมมีการระบุพฤติกรรมที่ผู้สังเกตใช้ในการสังเกตเด็ก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาประเมินค่าด้วยการแจกแจงระดับการปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยมีการวางแผนการให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

0 คะแนน หมายถึง ไม่เคยปรากฏพฤติกรรม

1 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมเมื่ออยู่ในสถานการณ์โดยมีผู้ชี้แนะ

2 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมเมื่ออยู่ในสถานการณ์โดยไม่มีผู้ชี้แนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำจดหมายขอความร่วมมือในการวิจัยจาก คณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ ด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 3 และผู้ปกครองของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ที่เข้าร่วมการทดลอง

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยแบ่งขั้นตอนในการดำเนินการทดลองเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย และคู่มือไปอธิบายวิธีการให้ครูผู้สอนแล้วนำไปใช้ในการทดลอง และเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ต่อไป

2.2 ระยะดำเนินการทดลอง

2.2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย สัปดาห์ละ 3 วัน จำนวน 6 สัปดาห์ แผนการจัดกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 18 แผน

2.2.2 กลุ่มควบคุม ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้จัดประสบการณ์ด้วยแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรสถานศึกษา สัปดาห์ละ 3 วัน จำนวน 6 สัปดาห์ แผนการจัดกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 18 แผน

2.3 ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยมาดำเนินการใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 1 สัปดาห์ และทำการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS และนำเสนอผลวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองโดยการวิเคราะห์ t-test Independent

2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน แบ่งเป็น ด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนกับหลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองโดยการวิเคราะห์ t-test Independent

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมอง เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวอร์มัลหลังจากที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์และพัฒนาเป็นแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวอร์มัลและทำการประเมินความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าแผนการจัดกิจกรรมมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งแสดงว่าทุกองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกันเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่ากิจกรรมควรต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็กเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ขอให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเองและใช้สื่อที่หลากหลายโดยเน้นสื่อที่เป็นสื่อของจริงหรือสื่อธรรมชาติจะดียิ่งขึ้น และผู้สอนควรต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอชิ้นงานของตนเองก็จะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละด้านได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จากนั้นได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญและนำแผนการจัดกิจกรรมไปทำศึกษานำร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้จริง

ตอนที่ 2 ผลของการใช้แผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิวอร์มัล ประกอบด้วย

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองโดยการวิเคราะห์ t-test Independent นำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

	n	$\bar{X}$	S.D.	t*	p
กลุ่มทดลอง	19	2.83	0.214	0.294*	0.01*
หลังการทดลอง					
กลุ่มควบคุม	17	1.92	0.17		0.00*

*p < 0.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน แบ่งเป็น ด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองโดยการวิเคราะห์ t-test Independent นำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน แบ่งเป็น ด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทักษะสมอง

พฤติกรรม ทักษะชีวิต		กลุ่มทดลอง (n = 19)		กลุ่มควบคุม (n = 17)		t*	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ก่อนการ ทดลอง	1. ด้านการตัดสินใจ	1.85	0.82	2.14	0.176	-.6.424*	0.00
	2. ด้านการสร้าง สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล	2.00	0.00	2.08	0.042	-.3.771*	0.00
	3. ด้านการ ตระหนักรู้ในตน	1.92	0.095	1.92	0.220	6.424*	0.00*
หลังการ ทดลอง	1. ด้านการตัดสินใจ	2.58	0.269	1.72	0.169	-.1.764*	0.00
	2. ด้านการสร้าง สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล	2.45	0.169	1.76	0.150	-.2.020*	0.01
	3. ด้านการ ตระหนักรู้ในตน	2.35	0.102	1.75	0.128	-.2.325*	0.01

จากตารางที่ 2 ผลของการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดกิจกรรมทักษะสมองพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ ตามด้วยด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตนตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลวิจัยเรื่อง การใช้กิจกรรมทักษะสมอง (Executive Functions : EF) เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิว نرمัล (New Normal) : กรณีโรคอุบัติใหม่เชื้อไวรัสโควิด-19 แสดงให้เห็นว่า ผลการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมอง เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบนิว نرمัล พบว่า ทุกองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกันเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยใน 3 ด้านเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตน ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมทักษะสมอง ผู้วิจัยขออภิปรายประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

การจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทักษะชีวิต ด้านการตัดสินใจ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สถานการณ์นิว نرمัลหรือการใช้ชีวิตปกติใหม่ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 นอกจากที่จะต้องระมัดระวังตนในการดูแลสุขภาพ การรักษาระยะห่าง และการใช้ชีวิตประจำวันในสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้นแล้วนั้นสภาพแวดล้อมการใช้ชีวิตในสังคมต่าง ๆ รอบตัวก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ผู้คนต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเช่นกัน การจัดกิจกรรมทักษะสมอง EF (Executive Functions) เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์นิว نرمัลจึงมีความสำคัญในแง่ของการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่อาจยังไม่เข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงและยังไม่สามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมได้ ครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องกิจกรรมให้ครอบคลุมโดยเน้นการส่งเสริมทักษะชีวิตมากขึ้น นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมแบบปกติที่เน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย, อารมณ์, สังคม และสติปัญญา ซึ่งอาจไม่เพียงพอในยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ผู้วิจัยขออภิปรายตามลำดับรายด้านดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมด้านการตัดสินใจ หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง 1.85 และหลังการทดลอง 2.58 เนื่องจากการจัดกิจกรรมทักษะสมองเป็นการจัดกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน และเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยที่มีอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมที่หลากหลายและการได้ทำกิจกรรมแบบกลุ่ม จะช่วยฝึกให้เด็กได้วางแผนการทำกิจกรรมมีการตัดสินใจร่วมกันเป็นทีมเมื่อเป็นกิจกรรมกลุ่ม

นอกจากนี้ ในขั้นนำของการเริ่มกิจกรรมครูได้มีการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กได้คิดและตัดสินใจ เมื่อเด็กสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการทบทวนและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ไปใช้กับกิจกรรมครั้งต่อไปได้ สอดคล้องกับ (เอกพจน์ สืบญาติ, 2560, น.25) ที่กล่าวว่าเด็กวัยเรียนเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต ชอบคิด และชอบลงมือทำ จึงเป็นช่วงวัยที่ควรสร้างเสริมความภาคภูมิใจในตนเองผ่านกิจกรรมที่เด็กสามารถลงมือทำ และตัดสินใจด้วยตนเอง สอดคล้องกับ (Fox, Hammer, Snyder, Binder, & Clarke, 2011, p.131) ที่ระบุว่า เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้การตัดสินใจเพื่อที่จะเข้าใจกระบวนการในการแก้ปัญหา และความเป็นเหตุเป็นผลต่าง ๆ และควรเรียนรู้ว่าผลของการตัดสินใจของตนเองสามารถส่งผลต่อคนรอบข้างได้อย่างไรบ้าง และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ศักดิ์ชัย ใจชื่อตรง, 2561, น.48) ที่ได้จัดประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการสมองสำหรับเด็กปฐมวัยโดยแบ่งเป็นทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านความจำใช้งาน ด้านยับยั้งพฤติกรรม ด้านยืดหยุ่นความคิด ด้านควบคุมอารมณ์ และด้านจัดระบบการทำงาน ซึ่งทุกด้านจะต้องมีการใช้การตัดสินใจเข้ามาร่วมด้วยในการทำกิจกรรมผลการทดลองพบว่าการจัดประสบการณ์ศิลปะสามารถพัฒนาทักษะการจัดการสมองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น กิจกรรมทักษะสมองจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพจากหลักของการจัดกิจกรรมได้แก่ การทำเด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตนเอง การทำงานเป็นทีม การจัดกิจกรรมแบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และการฝึกแก้ปัญหา เป็นต้น

2. ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 2.00 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 2.45 เนื่องจากการจัดกิจกรรมทักษะสมองเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ บุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ครูจะใช้คำถามเพื่อเป็นการดึงประสบการณ์เดิมของเด็ก และมีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กแสดงออกในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างอิสระ อีกทั้งมีการให้เด็กทำกิจกรรมที่เน้นความร่วมมือ โดยที่เด็กจะได้ฝึกช่วยเหลือ แบ่งปัน และวางแผนการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีม โดยมีครูผู้สอนใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้เด็กได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสื่อสารระหว่างเด็กด้วยกันจะทำให้เด็กเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ Diamond and Lee, (2011, p.11) กล่าวว่า หนึ่งในทักษะที่สำคัญของ EF คือ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) เพื่อที่จะทำให้งานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย แต่ละบุคคลจะต้องใช้ทักษะนี้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ การจัดกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวจึงเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับจริยา สันตานนท์ (2553, น.35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการวาดภาพต่อเติมจากภาพปะติด ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัย

ก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมการวาดภาพต่อเติมจากภาพปะติดเป็นกลุ่มมีสัมพันธ์ภาพทางสังคม โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และวิไลวรรณ กลิ่นถาวร (2563, น.54) ได้ทำกิจกรรมการเล่นทานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยผลการทดลองพบว่าหลังการเล่นทาน คะแนนเฉลี่ยในด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง ซึ่งการเล่นทานเป็นกิจกรรม EF เช่นกัน ดังนั้น กิจกรรมทักษะสมองจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพจากหลักของการจัดกิจกรรม ได้แก่ การฝึกให้เด็กได้สื่อสารและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน การฝึกให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ บุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว การฝึกช่วยเหลือ แบ่งปัน และวางแผนการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีมทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ การฝึกให้เด็กได้สัมผัสและต้องได้เห็นสิ่งต่าง ๆ หรือเรียนรู้สิ่งต่างร่วมกัน และการจัดกิจกรรม สะท้อนการเรียนรู้ เป็นต้น

3. ด้านการตระหนักรู้ในตน

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมด้านการตระหนักรู้ในตน หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 1.92 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 2.35 เนื่องจากบทบาทของครูในระหว่างการจัดกิจกรรมมีการสนับสนุนให้เด็กได้ทบทวนย้อนดูการปฏิบัติจากผลงานของตนเองและสิ่งที่พวกเขาทำ เช่น การพูดอธิบายชิ้นงานของตนเอง การพูดแสดงความรู้สึก และการพูดแสดงข้อเสนอแนะ การให้คำชมเมื่อเด็กทำกิจกรรมได้สำเร็จทำให้เด็กได้รับรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนแสดงออก การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันด้วยการใช้เหตุผลจากข้อมูลที่หลากหลาย โดยครูจะมีคำถามเช่น ทำไม อย่างไรเพราะอะไรด้วยเหตุใด เพื่อกระตุ้นคิดให้เด็กได้แสดงการตระหนักรู้ในตนออกมาด้วยการตั้งใจรับฟังในสิ่งที่เด็กนำเสนอ แม้ในบางครั้งเด็กอาจมีความผิดพลาดหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง ครูจะกล่าวคำพูดที่ให้กำลังใจและให้เด็กมีความพยายามที่จะทำให้สำเร็จ อีกทั้งในการปฏิบัติกิจกรรมจะสนับสนุนให้เด็กเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผนและเรียงลำดับการทำกิจกรรมก่อนและหลังจะลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยมีคะแนนหลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายทั้งโดยรวมและรายด้าน (กมลวรรณ ศรีสำราญ และอรพรรณ บุตรกตัญญู, 2562, น.28) ครูจะไม่ใช้ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว แต่ครูจะทำหน้าที่สนับสนุนให้เด็กได้ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้แสดงออกและเลือกปฏิบัติตามความต้องการและความถนัดของตนเอง ย่อมจะเป็นการให้เด็กได้รู้เท่าทันความคิด ความรู้สึก หรืออารมณ์ของตนเองและเข้าอกเข้าใจผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยของการตระหนักรู้ในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ ด้านการแสดงออกถึงความชอบ ความถนัด ความสามารถของตนเอง (อัญชลี คล้ายขำ,

ปิยะนันท์, หิรัญชโลธร และชลธิป สมหาโต, 2558, น.35) ดังนั้น กิจกรรมทักษะสมองจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านด้านการตระหนักรู้ในตนเองอย่างมีประสิทธิภาพจากหลักของการจัดกิจกรรมได้แก่ การฝึกให้เด็กได้คิดไตร่ตรองก่อนที่จะลงมือทำปฏิบัติ การให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมที่ได้พบทวนการแสดงออกของตนเองผ่านการพูด และอธิบายความรู้สึก การได้เด็กได้ลงมือปฏิบัติตามความสนใจ ตามศักยภาพและความต้องการของตนเอง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครู หรือผู้ที่มีความสนใจที่จะนำแนวทางการจัดกิจกรรมทักษะสมองไปใช้ ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างลึกซึ้ง โดยสามารถนำสาระการเรียนรู้ในแผนการจัดประสบการณ์ของแต่ละโรงเรียนมาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะสมองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อความเหมาะสมตามพัฒนาการของเด็กแต่ละคน กิจกรรมควรมีทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล เพื่อที่จะได้ประเมินเด็กได้อย่างถูกต้องตามพัฒนาการ และเพื่อเป็นการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้กับเด็กปฐมวัย การที่เด็กได้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีมากขึ้นกับการใช้ชีวิตในสังคมต่อไป

3. ครูผู้สอนควรมีความยืดหยุ่นในการทำกิจกรรม แต่ต้องชัดเจนในเป้าหมาย เพื่อให้เด็กได้รู้จักการจัดการและการวางแผนในการทำกิจกรรมของตนเอง และของกลุ่ม แต่ละคนอาจจะมีวิธีการไม่เหมือนกัน แต่สามารถไปถึงเป้าหมายได้เช่นกัน เพื่อเป็นการฝึกทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยในด้านอื่นเพิ่มเติม เช่น ด้านการแก้ไขปัญหา, ด้านการสื่อสาร และด้านการจัดการอารมณ์

2. ควรมีการใช้จัดกิจกรรมทักษะสมองเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กในช่วงวัยอื่นนอกจากเด็กปฐมวัย และอยู่ในบริบทที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ศรีสำราญ และอรพรรณ บุตรกัตัญญ. (2562). ผลการใช้กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมี
จุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย. **วารสารจันทร์เกษมสาร**.
(25)2, น.33-47.
- กัณตวรรณ มีสมสาร และกัญญา ศิลปกิจยาน. (2561). การพัฒนาเด็กปฐมวัยในยุค 4.0. **วารสาร
วไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 8(1). น.171-178
- จริยา สันตานนท์. (2553). การพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรม
การวาดภาพต่อเติมจากภาพปะติดเป็นกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษา
ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2559). เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง การใช้แบบประเมินพัฒนาการ
ด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์
สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ. (2560). การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมิน
การคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข : กระทรวงสาธารณสุข.
- บดีนทร์ ชะตะเวที. (2564). พฤติกรรม กับ ชีวิตวิถีใหม่ : New Normal. ค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2565,
จาก <http://www.ttmed.psu.ac.th/blog.php?p=258>.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ราชบัณฑิตบัญญัติ “นิวนอร์มอล”-“ความปกติใหม่”. (2563, 14 พฤษภาคม). **ไทยรัฐออนไลน์**. ค้นเมื่อ
14 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/1843766>.
- วรรณนา นันตาเขียน, กุลภัสสรณ์ ตั้งศิริวัฒนากุล และสุกัลยา สุเมธ. (2560). **ทักษะชีวิตของ
เด็กปฐมวัยในยุคประเทศไทย 4.0**. ค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://opac1.lib.buu.ac.th/medias3/eduso13n1p7-18.pdf>.
- วิไล กลิ่นถาวร. (2563). ผลการใช้หนังสือนิทานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1. **ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.
4(3), น.93-105.
- ศักดิ์ชัย ใจชื่อตรง. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการ
สมอง(EF) สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน). (2564).

แรงงานความรู้สู้โควิด. ค้นเมื่อ 2 มกราคม 2566, จาก <http://www.tosh.or.th/covid19/index.php/new-normal>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). **พหุปัญญาบนฐานวิถีชีวิตใหม่สำหรับเด็กอนุบาล.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

อัญชลี คล้ายขำ, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลธร และชลธิป สมานิติ. (2558). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้**

โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกพจน์ สืบญาติ. (2560). **การสร้างทักษะชีวิตในเด็กวัยเรียน.** ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2565, จาก

<http://164.115.41.60/excellencecenter/?p=284>.

Diamond, A., & Lee, K. (2011). **Interventions shown to Aid Executive Function**

Development in Children 4 - 12 Years Old. Retrived September 15, 2022, from

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3159917/>.

Fox, L., Hammer, M.L., Snyder, P., Binder, D.P., & Clarke, S. (2011). Coaching Early Childhood

Special Educators to Implement a Comprehensive Model for Promoting Young

Children's Social Competence. **SAGE Journals.** 31(3), p.131.